

**ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ЗА КОНТРОЛ НАД СЛУЖБИТЕ ЗА СИГУРНОСТ,
ПРИЛАГАНЕТО И ИЗПОЛЗВАНЕТО НА СПЕЦИАЛНИТЕ
РАЗУЗНАВАТЕЛНИ СРЕДСТВА И ДОСТЪПА ДО ДАННИТЕ ПО
ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ**

16 00
X

ДОКЛАД

ОТНОСНО: Годишен доклад за състоянието на националната сигурност в Република България през 2018 г., № 902-00-19, внесен от Министерски съвет на 11.07.2019 г.

На свое закрито заседание, проведено на 11. 09. 2019 г., Комисията за контрол над службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения разгледа и обсъди Годишния доклад за състоянието на националната сигурност в Република България през 2018 г., № 902-00-19, внесен от Министерски съвет на 11.07.2019 г.

На заседанието присъстваха: г-н Георги Кръстев - секретар на Съвета по сигурността към Министерски съвет; г-н Димитър Георгиев – председател на Държавна агенция „Национална сигурност“; Г-н Димитър Гърков – директор на дирекция в ДАНС, г-н Атанас Атанасов – председател на държавна агенция „Разузнаване“; полк. Велко Атанасов, изпълняващ длъжността Директор на Служба „Военна информация“; г-н Иван Павлов – заместник-председател на Държавна агенция за сигурността на информацията

Докладът бе представен от г-н Георги Кръстев. Правното основание за неговото внасяне в Народното събрание е чл. 7, ал. 1, т. 3 от Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност и на т. 185 от Актуализирана стратегия за националната сигурност на Република България, приета с решение на Народното събрание от 14 март 2018 г, обн. ДВ, бр. 26 от 2018 г. Докладът за 2018 година е систематизиран в три основни раздела, увод и заключение. Той обхваща основните проблеми и решения в сферата на националната сигурност през 2018 г., изпълнението на част от които се наблюдава в началото на настоящата година. В него са представени основните резултати от дейността на службите за сигурност.

Като основна цел на доклада се сочи представянето на оценките на изпълнителната и законодателната власт за рисковете, опасностите и

заплахите, за ефективността и ефикасността на политиката за национална сигурност, за действията, които институциите на държавната власт планират да предприемат през следващия период.

В раздел Първи от доклада е дадена оценка на рисковете, опасностите и заплахите за националната сигурност на Република България (РБ). С оглед ресора на Комисията следва да се отбележат няколко групи заплахи относно киберсигурността, защита на класифицираната информация, системата за защита на националната сигурност и дейността на чужди специални служби.

През 2018 г. са се увеличили честотата, обхвата и разнообразието на киберпрестъпленията в РБ. Актуални остават деянията, свързани с нерегламентиран достъп и хакерски атаки към интернет сайтове на лица, държавни и частни организации, потребителски профили в различни социални мрежи и нерегламентиран достъп до пощенски кутии. Като основни заплахи се сочат вирусите и шпионските програми и зловредни кодове. Запазена е тенденцията към нарастване на киберизмамите, в това число посегателствата от типа „социално инженерство“ и phishing, чрез които се цели придобиване на неоторизиран достъп до системи или информация, чрез които се предоставя възможност за опериране с чужди банкови сметки, кредитни карти и др. Сливът на Търговският регистър и регистърът на юридическите лица с нестопанска цел през 2018 г. е пример за реализиран риск в информационната сфера. В резултат на неправомерния достъп бяха блокирани важни за обществото системи.

Докладът анализира основните аспекти на дейността по защита на класифицираната информация. Отбелязва се, че през изминалата година сигурността на класифицираната информация се обуславя от непрекъснати промени в средата за сигурност. Констатира се, че Националната система за защита на класифицираната информация е ефективна и способна да минимализира рисковете и вредните последици от тях за националната сигурност. Предприетите действия от компетентните органи са постигнали високо ниво на защита на класифицираната информация по отделните видове сигурност.

Разгледано е и състоянието на системата за защита на националната сигурност. Във връзка с финансовото осигуряване на сектор Сигурност се отчита, че той е останал недофинансиран по някои от съществените направления на законовоопределените функции, задачи и дейности. Констатира се, че наличното финансово осигуряване не позволява изпълнението в пълен обем на законовите функции, решаването на проблемите с кадровия дефицит, кадровото израстване и професионалната квалификация на служителите, както и материално-техническото обезпечаване.

Що се отнася до дейностите на чужди специални служби, се отбелязва че

през 2018 г. разузнавателната активност спрямо РБ е свързана с протичащите в региона процеси и членството на страната в НАТО и ЕС, с акцент върху ротационното представителство на Съвета на ЕС през първото тримесечие на годината.

Обърнато е внимание на основните предизвикателства пред сигурността в Черноморския регион, които се характеризират с изостряне на конфронтацията в Източна Украйна. Рисковете за евроатлантическата сигурност се засилват в резултат на продължаващото неизпълнение и избирателно прилагане от Руската федерация на международни договори в областта на контрола на въоръженията. Нападението на семейство Скрипал е прецедент за употреба на отровно вещество, разработвано като химическо оръжие в Европа след Втората световна война.

Друг вид заплахи за сигурността са свързани с миграционни натиск към Република България. През 2018 г. тенденцията за неговото намаляване се запазва. Заявените трансфери са 424, а реално осъществените са 85 (за сравнение през 2017 са осъществени 418 трансфера от заявени 1111).

В раздел Втори на доклада е направен обзор на политиките за защита на националната сигурност на РБ през 2018 г. В контекста на вътрешния ред и сигурност се сочи противодействието на чуждите специални служби. За тази цел се прилага широк инструментариум в непосредствено сътрудничество със съюзническите и партньорските служби. Те са в непрекъснат режим на уведомяване и провеждане на съвместни операции.

В доклада е отделено внимание на противодействието на екстремистката дейност, където водещ е превантивният подход. Чрез него компетентните органи, в това число ДАНС планират и провеждат мероприятия за предотвратяване на екстремистки действия. Отбелязана е превенцията на риска от тероризъм. Създадени са механизми за междуведомствена координация с цел проверка на всеки сигнал, съдържащ признаци на терористична дейност. В тази връзка от изключителна важност е дейността на Националния контратерористичен център в ДАНС. Чрез него се осъществява непрекъснат обмен на информация в режим 24/7 с компетентните органи на други държани от ЕС и НАТО. През 2018 г. със заповед на председателят на ДАНС са наложени принудителни административни мерки на 15 лица, съпричастни към терористична дейност.

От края на 2017 г. в ДАНС функционира Националното звено за получаване и обработка на резервационни данни на пътниците по въздух (PNR). Неговата цел е да се предотвратяват, разкриват, разследват и наказателно преследват лица, свързани с тероризъм и други тежки престъпления.

Противодействието на тероризма се осъществява и чрез ефективното

прилагане на влезлия в сила през март 2018 г. Закон за мерките срещу изпирането на пари, с който се правят изменения и в Закона за мерките срещу финансирането на тероризма.

В края на 2018 г. е приет Закон за киберсигурност, който регламентира задълженията на отделните институции в това число и на ДАНС. Приемането на този нормативен акт ясно изразява желанието на държавата за противодействие на киберпрестъпността и за изпълнение на поетите ангажменти по линия на членството в ЕС. ДАНС оказва съдействие в процеса на идентифициране и възстановяване на компютърно-информационните системи на държавните ведомства, засегнати от кибератаки.

Г-н Кръстев обърна внимание на дейностите на държавните институции по време на Българското председателство на Съвета на ЕС, чиято сигурност и охрана са осигурени от Националната служба за охрана. Подчерта и важната роля на ДАНС и служба „Военна информация“ за информационната осигуреност на Председателството.

Отбелязано е, че през 2018 г. системата за защита на националната сигурност е осъществявала своята дейност в съответствие с нормативната уредба. Съветът по сигурността е провел общо пет заседания (две редовни и три извънредни). На заседанието, проведено на 21 юни 2018 г. е взето решение да предложи на Министерски съвет провеждането на Стратегически преглед на системата за защита на националната сигурност, който да продължи до 30 април 2020 г.

През 2018 г. в РБ функционират научно-изследователски звена, осъществяващи научна дейност в областта на националната сигурност. На практика обаче няма достатъчно ясна и координирана държавна политика за стимулиране на научните изследвания в областта на националната сигурност.

В доклада са очертани перспективите за укрепване на сигурността на страната в национален и международен контекст, произтичащи от българското председателство на Съвета на ЕС. В рамките на Българското председателство усилията бяха насочени към прилагане на обновената Стратегия за вътрешна сигурност и постигане на резултати в три области: борба с организираната престъпност, противодействие на тероризма и борба с киберпрестъпността. Беше проведена тематична конференция по прилагането на директивата за резервационните данни. По време на Председателството е поставен силен акцент върху предотвратяването на радикализацията, на ефикасното прилагане на незаконно съдържание он-лайн, както и на противодействието на феномена чуждестранни бойци.

Отчита се, че променената среда за сигурност изисква подобряване на механизмите за взаимодействие между институциите от сектора Сигурност и разработване на координирани политики и стратегическа концептуална рамка

за противодействие на съвременните заплахи. Що се отнася до борбата с тероризма, но там несъмнено е необходимо сътрудничество на международно ниво.

Прегледът на системата за защита на националната сигурност показва, че е необходимо да се разработи нова Стратегия за национална сигурност. Тя следва да формира стратегическата рамка за усъвършенстване на нормативната уредба и за изграждане на Национална система за управление при кризи. В тази връзка е необходимо и щатно осигуряване на Национален ситуационен център за управление при кризи, както и разработването на проект за усъвършенстване на комуникационно-информационната инфраструктура на всички институции от Системата за защита на националната сигурност.

Въз основа на проведеното обсъждане Комисията за контрол над службите за сигурност, прилагането и използването на специалните разузнавателни средства и достъпа до данните по Закона за електронните съобщения с 4 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 0 гласа „въздържал се“ предлага на Народното събрание да приеме Годишен доклад за състоянието на националната сигурност на Република България през 2018 г., ведно с проект на Решение № 902-00-19, внесен от Министерски съвет на 11.07.2019 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ККССПИСРСДДЗЕС:**

ДИМИТЪР ЛАЗАРОВ